

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «ЯНГОЛЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

(Заява № 14077/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

10 грудня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

10/05/2010

Текст рішення може підлягати редакційним правкам.

У справі «Янголенко проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), Голова,

Рената Ягер (Renate Jaeger),

Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),

Райт Маруст (Rait Maruste),

Марк Віллігер (Mark Villiger),

Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska), судді,

Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), суддя ad hoc,

та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), Секретар секції,

після обговорення за зачиненими дверима 17 листопада 2009 року,

виносить таке рішення, що було прийнято в той же день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено за заявою (№ 14077/05), поданою проти України до Суду 6 квітня 2005 року громадянином України п. Євгеном Олексійовичем Янголенком (далі — заявник) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його уповноважений — п. Юрій Зайцев.

3. 19 січня 2009 року Голова п'ятої секції вирішив направити цю заяву Уряду. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився в 1944 році та проживає в м. Торез, Україна.

Перше провадження

5. 5 листопада 1998 року заявник звернувся до Торезького міського суду Донецької області з позовом до свого колишнього роботодавця — ДП «Торезантрацит» про відшкодування шкоди, заподіяної ушкодженням здоров'я, що було пов'язано з виконанням ним трудових обов'язків, а також про відшкодування моральної шкоди. 13 липня 2000 року суд виніс рішення про стягнення на користь заявника одноразової виплати у розмірі 948,27 грн та щомісячної виплати у розмірі 50,48 грн. Відповідач у справі оскаржив це рішення. 14 серпня 2000 року Донецький обласний суд (з червня 2001 року назву суду змінено на апеляційний суд Донецької області) скасував вищевказане рішення та направив справу на новий розгляд до суду першої інстанції.

6. На цьому етапі у провадження як відповідача було залучено ДК «Укрвуглереструктуризація» (далі — Підприємство № 1).

7. 5 лютого 2003 року Торезький міський суд Донецької області ухвалив рішення про стягнення з Підприємства № 1 на користь заявника одноразової виплати у розмірі 4574,33 грн та безстрокових щомісячних виплат у розмірі 122,90 грн¹. За інформацією заявника, це рішення не оскаржувалося та вступило в законну силу.

¹ На даний час приблизно 812,80 та 21,84 євро відповідно.

8. У зв'язку з цим у незазначену дату державна виконавча служба винесла постанову про відкриття виконавчого провадження.

9. Під час провадження заявник звернувся до Торезького міського суду Донецької області з заявою про заміну боржника на ДП «Донвуглереструктуризація» (далі — Підприємство № 2). 2 червня 2004 року суд відмовив у задоволенні цієї заяви.

10. 11 жовтня 2004 року Міністерство палива та енергетики України розпочало процедуру ліквідації Підприємства № 1.

11. 27 вересня 2006 року наказом Міністерства вугільної промисловості України діяльність Підприємства № 1 була припинена шляхом реорганізації-приєднання до Підприємства № 2.

12. 29 грудня 2007 року Підприємство № 2, в свою чергу, було реорганізовано шляхом приєднання до ДП «Укрвуглеторфреструктуризація» (далі — Підприємство № 3).

13. 9 квітня 2009 року державна виконавча служба звернулася до Торезького міського суду Донецької області з поданням про заміну боржника у справі. Того ж дня була винесена постанова про зупинення виконавчого провадження до вирішення судом питання по суті.

14. 23 червня 2009 року суд відмовив державній виконавчій службі у задоволенні подання.

15. Рішення суду від 5 лютого 2003 року залишається невиконаним.

Друге провадження

16. У січні 2001 року заявник звернувся до Торезького міського суду Донецької області з позовом до місцевого управління соціального захисту населення про компенсацію неправильно нарахованої (на думку заявника) пенсії. 27 лютого 2001 року суд відмовив заявнику у задоволенні позову. 23 квітня 2001 року Донецький обласний суд залишив це рішення без змін.

Третє провадження

17. У квітні 2002 року заявник звернувся до апеляційного суду Донецької області з позовом до Торезького міського суду про стягнення компенсації за тривалий розгляд його позовної заяви відносно ДП «Торезантрацит». 11 квітня 2002 року суд встановив, що національне законодавство не передбачає права заявника звертатися з позовами відносно судів першої інстанції, оскаржуючи дії, пов'язані із здійсненням правосуддя. 25 листопада 2002 року той же суд відхилив апеляційну скаргу заявника на рішення щодо процесуальних недоліків. Останнє рішення заявником не оскаржувалось.

Четверте провадження

18. У жовтні 2003 року заявник звернувся до Торезького міського суду з позовом до Підприємства № 2 про стягнення заборгованості із заробітної плати та про відшкодування моральної шкоди. 23 липня 2004 року суд відхилив позов заявника у зв'язку з пропуском строку позовної давності. 7 жовтня 2004 року та 25 липня 2007 року апеляційний суд Донецької області та апеляційний суд м. Києва відповідно залишили це рішення без змін.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

19. Відповідні положення національного законодавства можна знайти у рішенні Суду у справі «Ромашов проти України» (*Romashov v. Ukraine*), № 67534/01, пп. 16–19, від 27 липня 2004 року).

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

20. Заявник скаржився на тривалість першого провадження та тривале невиконання рішення від 5 лютого 2003 року, що порушує пункт 1 статті 6 Конвенції, який передбачає наступне:

П у н к т 1 с т а т т і 6

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

А. Щодо прийнятності

21. Уряд стверджував, що заявник не вичерпав усі національні засоби юридичного захисту, як того вимагає пункт 1 статті 35 Конвенції. Зокрема, Уряд стверджував, що заявник не звертався до жодного з національних судів із скаргою на дії або бездіяльність органів державної виконавчої служби.

22. Заявник не погодився з твердженнями Уряду.

23. Суд зазначає, що аналогічні заперечення вже були відхилені у низці рішень, прийнятих Судом (див. рішення у справі «Войтенко проти України» (*Voytenko v. Ukraine*), № 18966/02, пп. 29–31, від 29 червня 2004 року). Суд вважає, що заперечення Уряду мають бути відхилені в цій справі з тих же причин.

24. Суд вважає, що скарга заявника не є явно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також вважає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона повинна бути визнана прийнятною.

В. Щодо суті

25. Заявник підтримав свої вимоги.

26. Уряд стверджував, що справа заявника була досить складною, оскільки судами було призначено декілька судових експертиз, та судам був необхідний час для оцінки різних доказів у справі. Крім того, сторони сприяли тривалості судового розгляду: подавали численні клопотання, апеляційні та інші скарги, представник відповідача три рази не з'являвся в судові засідання, в зв'язку з чим вони відкладались. Уряд також заявив, що суди та органи державної виконавчої служби діяли належним чином.

27. Суд зазначає, що провадження у суді та виконавче провадження є відповідно першою і другою стадією загального провадження (див. рішення у справі «Скордіно проти Італії» (*Scordino v. Italy*), № 1 [ВП], № 36813/97, п. 197). Таким чином, виконавче провадження не має бути відокремлене від судового, і ці обидва провадження мають розглядатись як цілісний процес (див. рішення у справі «Естіма Хорхе проти Португалії» (*Estima Jorge v. Portugal*), від 21 квітня 1998 року, п. 35, Збірник рішень і постанов

(*Reports of Judgments and Decisions*), 1998-II, та рішення у справі «Сіка проти Словачії» (*Sika v. Slovakia*), № 2132/02, пп. 24–27, від 13 червня 2006 року).

28. Суд зазначає, що судовий розгляд цієї справи тривав 4 роки та 3 місяці, під час якого судами двох інстанцій було ухвалено три рішення. Хоча така тривалість судового розгляду може здатися незначною в порівнянні з тим, що рішення, винесене за результатами цього судового розгляду, залишається невиконаним протягом 6 років і 8 місяців¹.

29. Суд вже встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, подібних до даної (див., серед інших, рішення у справах: «Сокур проти України» (*Sokur v. Ukraine*), № 29439/02, пп. 30–37, від 26 квітня 2005 року; «Стаднюк проти України» (*Stadnyuk v. Ukraine*), № 30922/05, пп. 21–25, від 27 листопада 2008 року).

30. Дослідивши всі матеріали справи, які є в його розпорядженні, Суд зазначив, що Уряд України не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у даній справі.

31. Таким чином, Суд приходить до висновку, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

32. Не визначаючи конкретного провадження, заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції на його результат. Він також скаржився на тривалість всіх інших проваджень за його справою відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції. Заявник також посилався на статтю 17 Конвенції.

33. Дослідивши всі матеріали справи, які є в його розпорядженні, та в тій мірі, в якій він є пов-новажним вивчати заявлені скарги, Суд не виявив будь-яких інших порушень прав і свобод, викладених в Конвенції.

34. Таким чином, відповідно до пунктів 3, 4 статті 35 Конвенції ця частина скарги повинна бути оголошена неприйнятною як явно необґрунтована.

III. ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

35. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє законодавство відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

¹ Буде оновлено після прийняття рішення.

А. Шкода

36. Заявник вимагав 250 872 євро відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

37. Уряд стверджував, що сума матеріальної шкоди, яку вимагає заявник, складалась з різних сум, які не були отримані заявником на національному рівні, і не була пов'язана з предметом розгляду в Суді. Крім того, Уряд стверджував, що вимоги заявника щодо відшкодування моральної шкоди були необґрунтовані.

38. Суд не вбачає будь-якого причинного зв'язку між виявленими порушеннями та розміром заявленої матеріальної шкоди, тому Суд відхиляє вимоги заявника. Одночасно Суд присуджує заявнику 2000 євро відшкодування моральної шкоди.

39. Суд також зазначає, що беззаперечним є те, що держава й досі зобов'язана виконати рішення національного суду.

В. Судові витрати

40. Заявник також вимагав виплатити йому 127 000 грн¹ витрат, понесених ним в національних судах та Суді.

41. Уряд стверджував, що заявник не надав жодних документальних підтверджень понесених ним витрат.

42. Згідно з практикою Суду заявник може отримати відшкодування судових витрат, якщо буде встановлено, що ці витрати були дійсно понесені та необхідні, а також якщо сума витрат була розумною. У даній справі, з огляду на наявну інформацію та зазначені критерії, Суд відхиляє вимоги заявника на відшкодування витрат як необґрунтовані.

С. Пеня

43. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Євро-пейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо тривалості судового провадження та виконавчого провадження прийнятною, а інші скарги у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику:

¹ Близько 10 500 євро.

(i) належний йому борг відповідно до рішення національного суду, винесеного на його користь;

(ii) 2000 (дві тисячі) євро відшкодування моральної шкоди плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цієї суми, що мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Євро-пейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.

4. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено письмово 10 грудня 2009 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК

П. ЛОРЕНЦЕН

Секретар секції

Голова секції